

Převaha nabídky vzdělávacích míst nad poptávkou se v posledních letech promítala do průběhu přijímacího řízení, většina škol přijímala žáky bez přijímacích zkoušek. V návaznosti na neuspokojivé výsledky některých žáků při maturitních zkouškách doporučily některé kraje středním školám, které zřizují, aby do maturitních oborů konaly přijímací zkoušky formou testů od komerčních subjektů. Hranici úspěšnosti stanovovali ředitelé škol, takže většina škol přijala všechny žáky až do naplnění plánované kapacity bez ohledu na výsledek přijímací zkoušky.

Podíl nově přijatých žáků z celkového počtu žáků v navštíveném vzorku škol ve školním roce 2013/2014 byl 24,9 %. Počet nově přijatých žáků převyšoval o 12 % počet žáků, kteří v předchozím školním roce ukončili střední vzdělávání, ve středním odborném vzdělání byl tento rozdíl výraznější než v gymnáziích. Tato data jsou v rozporu s demografickým vývojem, avšak potvrzují negativní dopady změn oboru vzdělání a opakování ročníku.

V rámci projektu OECD PISA jsou od roku 2000 shromažďovány údaje o spravedlivosti vzdělávacích systémů jednotlivých zemí a o poskytování rovných vzdělávacích příležitostí žákům. Česká republika patří k zemím, kde jsou výsledky žáků silně závislé na jejich rodinném zázemí a kde vzdělávací systém funguje oproti jiným zemím OECD spíše selektivně. Selektivita českého vzdělávacího systému se projevuje silnou měrou zejména ve středních školách, kde byly shledány velké rozdíly ve výsledcích jednotlivých typů škol způsobené značnou měrou obdobným rodinným zázemím žáků, kteří se na těchto školách shromažďují. Již základní školy tedy nedostatečně kompenzují vliv rodinného zázemí znevýhodněných žáků a to se dále prohlubuje jejich segregací při vstupu na školy střední.

3.2.2 Adaptační činnost žáků na první ročník středního vzdělávání

Adaptaci žáků 1. ročníku na podmínky středního vzdělávání ČŠI zjišťovala za předchozí uzavřený školní rok (2012/2013). Navštívené školy (237) vykázaly k 30. září 2012 v 1. ročníku vzdělávání 22 089 žáků. V průběhu školního roku odešlo do jiné střední školy 1 204, naopak přišlo 1 258 žáků. Nejčastějšími příčinami změny školy jsou vzdělávací problémy a nevhodně zvolený obor vzdělání. Výhodou velkých sloučených subjektů je možnost horizontální i vertikální prostupnosti v rámci jedné školy. Střední školy pro úspěšnou adaptaci žáků při přechodu ze základního do středního vzdělávání nejčastěji nabízejí individuální konzultace (84,7 %), prohlídku školy (83 %), adaptační, seznamovací a zážitkové kurzy (80,4 %) a mimoškolní aktivity a kroužky (66 %).

Tabulka 31

Adaptační aktivity nabízené žákům 1. ročníku SV (v %)

	SŠ celkem	GV	SOV	GV+SOV
Individuální konzultace pro žáky (rodiče)	84,7	88,5	83,2	75,0
Prohlídka školy	83,0	82,3	83,2	85,0
Adaptační, seznamovací a zážitkové kurzy	80,4	90,6	69,7	95,0
Mimoškolní aktivity, kroužky	66,0	74,0	59,7	65,0
Vstupní srovnávací testy	48,5	51,0	47,9	40,0
Společné projekty	35,3	40,6	31,9	30,0

Ve srovnání s předchozím školním rokem se mírně zlepšila spokojenost ředitelů středních škol s kvalitou přípravy žáků v základních školách.

